

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De Sodomia. Cap. XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

ideoque eis non creditur *c. sicut nobis & cap. testimoniū de Testib.*

6 Excusatur tamen periurus a pœna periurij, si probauerit, periurium fuisse commissum sine dolo *Boss. in tit. de Periur. n. 5. & alij communiter*: aut si tale periurium nemini præiudicauit, nec poterat præiudicare *glos. communiter recepta in cap. quicumque ver. recipiatur 6. q. 1. Clar. in § periurium vers. potest etiam*, vel si propter paupertatem iuramentam obseruare nequeat, etiamsi culpa sua in paupertatem inciderit *Ricc. in Collect. dec. 2239 par. 6.*

Sunt etiam alij casus, in quibus periurium non punitur in foro contentioso, sed solum Deum habet vitorem, videlicet, si reus in ipso examine falsam dicat *Marrant. de ord. Iudic. p. 6. tit. de Interrogat. num. 9. & tit. de Postion. n. 17. & ita practicari dicit Boss. tit. de Periur. num. 3. Loccatelli. de Quæst. iudic. in sp. 3. n. 41. & in sp. 5. num. 274.* sed si conuincatur de periurio, erit tale mendacium contra eum sufficiens indicium ad torturam *Clar. in § fin. q. 45. vers. quid ergo.*

Secundò quando defertur in iudicio iuramentum litis decisiuum, non potest pars iurans de periurio iudicialiter puniri *Bart. in l. de periurio ff. de Crim. steliō. ubi dicit ita intelligendam esse textum in lex. C. de Reb. credit. Boss. loco cit. n. 1. Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 247. Clar. in d. § periurium vers. ult. & alij communiter.*

Tertiò nō punitur periurus in

iuramento calumniæ, vel in responsione ad positiones *Ricc. in Prax. ut supra par. 3. ref. 247.*

Limita, quando de periurio constaret per partis cōfessionem, vel ex actis per euidentem probationem: quia tunc peierans tam in iuramento litis decisiuo, quam in iuramento calumniæ, vel in respondendo positionibus extra ordinem punitur, *idem Ricc. loco cit. d. ref. 247.*

S V M M A R I V M:

- 1 Crimen sodomia est mixti fori.
- 2 Sodomita qualiter puniantur de iure ciuili, & canonico.
- 3 An stuprum passus faciat indicium ad torturam.
- 4 Quando incurvatur pœna ordinaria huius delicti.
- 5 Holi de consuetudine totius mundi non punitur conatus. limitatur num. 6.
- 7 Quando censeatur hoc delictum proxime attentatum.
- 8 Inquisitores ex privilegio contra sodomitas procedunt.
- 9 Clericus committens huiusmodi delictum an teneatur statim dimittere beneficia.
- 10 Quando pœna à Pio V. contra Clericos sodomitas inflicta locum habeant.
- 11 An credatur puero dicenti, se de hoc crimine fuisse attentatum.
- 12 An stuprum passus eadem, qua agentes, pœna plectantur.
- 13 An pueri subijciantur supradictis pœnis.
- 14 Mulieres hoc crimen perpetrantes quando mitius puniantur.

CAP.

C A P. XXVIII.

De Sodomia .

Iocundum, & abominabile scelus non tantum inferiores homines, sed sapientissimos etiam viros infecit, ac scedavit, ut de antiquis Philosophis, excepto Platone, narrat Emman. de Valle apud Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 44. num. 3.

Dicitur autem hoc crimen contra naturam, quia quantum in patrante est, ipsa natura violatur cum ex tali concubitu sequi non possit generatio, & conservatio generis humani, & ideo etiam qui bestiae commiscetur, contra naturam peccat Ricc. in Prax. for. eccles. par. 3. resolutione 56.

Huiusmodi delictum esse mixti fori constat ex cap. clerici de excess. Pralat. & l. cum vir nubit C. ad l. Tul. de Adult. l. 1. §. qui puero ff. de extraord. crim. Auth. ut non luxurien. con. nat. in fin. & in hoc conveniunt omnes Doctores.

Tales vero delinquentes de iure civili ultimo supplicio afficiuntur d. l. cum vir nubit, etiam si non constet de corpore delicti, ut dicunt DD. apud Barbof. d. all. 44. n. 10. cui poenae etiam subiiciuntur qui foeminam praepostera venere cognoscunt, aut cum brutis carnaliter se commiscunt cap. mulier 15. q. 1. & d. Ricc. in collect. decis. 1877. par. 5. & in Prax. for. eccles. p. 1. ref. 313. & par. 3. ref. 59. & communem dicit Clar. in §. sodomia

vers. vidi quandoque, & in vers. fornicatio vers. cum animali bruto, quamvis huiusmodi concubitus cum muliere, vel bruto non sit proprie sodomia, ut d. S. Tho. 2. 2. q. 154. art. 11. Sylu. in ver. luxuria num. 1. Dian. par. 1. tr. 4. ref. 15. & alij communiter.

De consuetudine vero sodomite igne comburuntur ultra poenam infamiae, & confiscationis bonorum Clar. in d. S. sodomia vers. sed quero, & alij apud Barbof. d. p. 2. all. 44. num. 7. & seq. & in cap. clerici num. 13. de excess. Pralat. contrarium tamen tenet Ricc. in collect. decis. 1877. p. 5. ubi dicit, quod pro tali crimine a iure non est imposita poena confiscationis bonorum. Item non possunt testari, etiam si adhuc condemnati non sint Ricc. in collect. decis. 184. par. 1. Barbof. in c. clerici in fin. de excess. Pralat. quod intelligendum est de sodomitis publicis. iux. text. in l. palam §. quae in adulterio ff. de Rit. Nupt. propter infamiam, quae inde contrahitur, ut notat Dec. in l. si qua mulier n. 7. C. de secun. Nupt. quamvis contrarium sentiat Bart. in his cui §. fin. ff. de Testam.

De iure autem canonico pro hoc crimine etiam attentato matrimonium quoad thorum separatur c. omnes causationes 32. quae ff. 7. Sylu. in ver. dinortium num. 10. & alij apud Ricc. in Prax. for. eccles. par. 3. ref. 220. quia matrimonio fit iniuria maior per hoc scelus, quam per adulterium c. adulterij ead. q. 7. conquestus tamen solius mulieris de huiusmodi vitio

tio nefando non est sufficiens ad coniuges separandos, nisi ultra assertionem mulieris innotescat aliquod inditium, per quod Iudex possit moueri ad ita iudicandum, tum quia nemo est testis idoneus in facto proprio, tum quia alias daretur vxoribus facilis occasio separandi se à viris *Barb. par. 2. all. 44. num. 18. Ricc. in Prax. par. 1. ref. 220.*

Laici quoque pro eodem crimine excommunicantur: clerici verò deponuntur, vel ad agendam penitentiam in monasterio detruduntur. *clerici de excess. Prelat. item clericus sodomita notorius, & publicus ipso iure suspensus est ab ordinis executione, & celebrans efficitur irregularis ratione infamiae: secus si sit occultus Nau. in man. cap. 27. n. 154. & 249. & alij, quos refert, & sequitur Prosp. de August. ad Quaran. in ver. sodomia limit. 1. Barb. de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 44. n. 27. quicquid dicat Clar. in S. sodomia vers. item clericus, subdit tamen Nau. loco cit. num. 154. quod huiusmodi suspensio ipso iure tollitur per penitentiam.*

Verùm secundum constitutiones. Pij V. quarũ altera incip. Cum primum, altera incip. Horrendum illud scelus, quas refert Quaran. in ver. sodomia, laicus curiæ seculari puniendus traditur, clerici verò tam seculares, quam regulares hoc dirum nefas exercentes. omni priuilegio clericali, omni que officio, dignitate, & beneficio ecclesiastico priuantur, & per iudicem ecclesiasticum degrada-

ti, iudici seculari similiter tradendi sunt, vt moriantur.

Præterea propter huius criminis immanitatem stuprum passus facit indicium ad torturam *Boff. tit. de stupr. detestab. in masc. n. 7. dummodò ultra] malam famam.* Inquisiti constat de corpore delicti, puta de fractura recenti, & vnica vice sequuta, quia si esset reiterata, tunc argueret vitium patientis: vel si probetur, vim, aut metum fuisse puero illatum. *Triuis. decis. 14. par. 2. Peguer. dec. 76. Viui. dec. 249. quos refert Ricc. in collect. decis. 33. & dec. 181. p. 1. & dec. 525. par. 3. & dec. 2120. p. 6. & in his casibus puer stuprum passus non torquetur ad validandam depositionem, vt. d. Genues. in Prax. Archiep. cap. 67. num. 2. Ricc. in Prax. par. 3. ref. 63. & in collect. decis. 2120.*

In alijs verò casibus non statur dicto pueri absque tortura etiam si dicat, se per vim fuisse stupratum, & alia adessent indicia *Boff. in tit. de indic. & consid. an. tort. n. 160. Ricc. in Prax. vt supra par. 3. ref. 63. Genues. d. cap. 67. nu. 2.*

Iudex tamen considerare debet qualitatem passi, an sit pubes, vel impubes, vel puerulus, qui facile subornari possit, & an verisimilia deponat *Ricc. in collect. dec. 525. par. 3.*

Ad incurrendam autem poenã ordinariam huius delicti requiritur actus consummatus intra vas ordinarium huius delicti cum effusione seminis; & ideo non sufficeret extraordinaria pollutio cum alio, vel alia, quamuis hæc

inter actus sodomiticos cōpuretur l. 1. §. qui puero ff. de extraord. crim. Nau. in man. cap. 27. nu. 250. & alij apud Quarant. in ver. sodomia limit. 2. Bonacin. de matrim. q. 4. pun. 11. num. 2. Barbof. d. par. 2. alleg. 44. num. 24. & in cap. clerici num. 8. de excess. Pralat. Ricc. in Prax. par. 1. ref. 313. Graff. decis. p. 1. lib. 2. cap. 90. num. 11. & ideo non puniretur pœna mortis, sed mitiori, & extraordinaria qui hoc delictum non consummauit, vel illud tantum attentauit, etiam si ad actum proximum deuenisset, Bart. in l. 1. §. Diuus ff. de Sicar. Ricc. in Prax. par. 3. ref. 62. & in collect. dec. 137. par. 1. & dec. 326. par. 2. & dec. 525. par. 3. Graff. loco cit. Dian. par. 4. tr. 7. ref. 20. Grammat. decis. 74. per tot. vbi dicit, quod hodie de generali consuetudine totius mundi etiam in atrocissimis non punitur conatus, nisi effectu sequuto, excepto crimine Assassini, falsificationis monetæ, læsæ maiestatis, & alijs casibus, in quibus lex punit solum conatum late Ricc. in collect. decis. 326. p. 2. & decis. 547. par. 3. vbi etiam dicit, quod potest iudex in his casibus pœnā mitigare. Vnde delinquentes in tali casu in Insulam deportantur, vt in l. 1. §. qui puero ff. de extraord. crim. quia tamen deportationis pœna communiter non est in vsu, vt d. Grammat. dec. 23. in fin. poterit Iudex loco deportationis imponere pœnam triennium in perpetuum, vel ad tempus, fustigationis, vel exilij, vel huiusmodi iuxta qualitatem facti & personarum Gandjn. de malef.

tit. de falsar. post num. 3. Clar. in §. fin. q. 67. vers. deportatio; quemadmodum etiam clericus in tali casu vel exilio, vel pecuniaria pœna, vel alia simili puniendus est Ricc. in Prax. for. eccles. par. 3. resol. 488. num. 5.

7 Censetur autem proximè attentatum hoc delictum, non quidè si processu sit ad aliquos actus per se ordinatos de presenti ad ipsu crimen, de quibus vide Genuens. d. cap. 67. Graff. par. 1. lib. 2. cap. 90. num. 16. vbi exemplificant in tactu, & osculis: ex his enim non semper delictum sequitur; sed quando peruentum esset ad actum magis proximum, & immediatum, qui tunc talis diceretur, quo supposito de facili ipsius facti continuatio sequeretur: quia non dicitur actus proximus, quando alter est magis proximus ex dictis per Boer. decis. 316. quem refert, & sequitur Prosp. de August. in addit. ad Quarant. in ver. sodomia limit. 2. Ricc. in Prax. for. eccles. p. 1. resolutione 530.

Quare si patiens fateatur delictum, & constet de fractura, vel alijs adminiculis, torqueri debet reus, vt sciatur ab eius ore, an hoc crimen intra vas consummauerit, vt d. Ricc. in Prax. vt supra par. 3. resolutione 63.

8 Obserua tamen, quod in Regno Portugallia ex privilegio Regis, & constitutione Pij IV. & Gregorij XIII. Inquisitores habent cognitionem huius criminis, sed non possunt relaxare sodomitas Curia seculari, nisi sint incorrigibiles, vt refert Barbof. d. par. 2. all.

all:44:n.30:in fin: Idem seruari in Regno Aragoniæ, Valentia, & Barcinonæ ex constitutione Clementis VIII: dicit Dian. par: 4: tr:7:ref:20:

9 Obserua 2. quod clericus committens huiusmodi delictum non tenetur statim dimittere officia, dignitates, & beneficia ecclesiastica, nisi præcedat Iudicis sententia, *vt ex communi, & frequentiori tam Theologorum, quam Canonistarum sententia concludit Prosp. de August. in addit. ad Quarant. in ver. Sodomia limit. 5: Graff. par. 1. Decis. aur. lib. 2: cap. 90. n. 4. & seq. Barbos. d. par. 2. all. 44. num. 28. & 29.* quamuis poena huiusmodi incurrat ipso iure, *vt ex d. constitutione Pij V. Incip. Horrendum, colligit Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 455. Nau. in man. cap. 27. num. 249.* nam poena ipso iure inducta, exceptis censuris, non habet locum in foro conscientia, etiamsi dicatur, absque declaratione: sed requiritur sententia Iudicis declarantis, reum tale crimen incurrisse *Quarant. in ver. alienatio rer. Eccles. num: 49. & alij communiter.*

10 Obserua 3. quod huiusmodi poena à Pio V. inflicta contra clericos sodomiam exercentes non haberent locum, si clericus aliquoties hoc crimen, puta bis, aut ter perpetraverit: sed requiritur, quod frequenti vsu, & quasi ex consuetudine id faciat, quod arbitrio Iudicis relinquitur, *vt ex sententia Greg. XIII. concludit Nau. d. cap. 27. num. 249. & 250. Prosp. de August. ut supra limit. 4.*

Genues. d. cap. 67. num. 1. Pi. sec. in Prax. episc. par. 2. cap. 4. num. 94. vers. fin. Leo in Thes. for. eccles. par. 3. cap. 4. num. 30. Layman: in Theol. mor. tr. 5. c. 5. num. 2. Graff: par. 1. lib. 2. cap. 90. num. 12. Barbos par. 2. d. all. 44. num. 25. Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 1. ref. 313. & communè dicit Bonacin. de Sacram. Matrim. q. 4. pun. 11. num. 2. verbum enim, exercentes, positum in constitutione Pij V. significat frequentiam ex diuersis actibus, *vt dicunt citati Doctores, & quidem non ex eodem tempore, sed diuerso, vt notat Ricc. in Prax. ut supra par. 3. ref. 58.* vbi ex hoc infert, quod tres actus venerei continuati cum masculo, antequam quis diceret ad actus extraneos, habentur pro vno *per l. vulgaris ff. de furt.* & ideo si clericus bis, aut ter hoc delictum consummauerit, puniri non debet poena contenta *in d. constitutione Pij V.* sed iuxta dispositionem *textus in d. cap. clerici de Excess: Prælat:* vbi Clerici pro tali crimine vel deponuntur, vel ad agendam poenitentiam in monasterio detruduntur: si verò semel tale facinus Clericus commiserit, mitius esset puniendus *arg. textus in cap. ut clericorum, ibi, pro duplici culpa perpetuo deponatur De vit. & hon. cleric. quicquid dicant DD. apud Bonacin. de Matrim. d. q. 4. pun. 11. num. 2. vers. aduertendū est primo in fin.*

Addunt alij, neque omnem exercentem in prædicta constitutione comprehendit, sed notorium, non ita occultum, ita *Vgo. in. in Tract. de Irregal. cap. 43. §. 2. num.*

4. *Henriq. in Sum. lib. 14. cap. 5. §. 1. Azor. par. 3. cap. 19. quæst. 6. & 7. quos refert, & sequitur Barbof. in d. cap. Clerici num. 9. de Excess. Pralat. Graff. par. 1. lib. 2. cap. 90. num. 13. ex quo infert Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 44. num. 28. & alij, quod Sodomita nõ prohibetur, nè ad sacros ordines ascendat, aut beneficia acquirat, si occultum sit crimen, & nondum fuerit deductum in iudicium.*
11. *Observa 4. quod non creditur puero, vel mulieri dicenti, se de hoc crimine fuisse attentatam Ricc. in Collect. dec. 487. & dec. 525. par. 3. neque esset danda fides famæ concordanti cum depositione talis pueri, seu femine, si ab ijs huiusmodi fama originem habuerit Barbof. d. par. 2. all. 44. num. 14.*
12. *Quæres, an eadem pena plectendi sint stuprum passi, qua puniuntur agentes? affirmatiuè respondet Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 57. quia iura infligentia pœnas contra sodomitas loquuntur tam in agente, quam in patiente l. cum vir. C. ad l. Iul. de Adult. §. 1. Auth. Vt non luxur. cõ. nat. dicit tamen idem Ricc. loco cit. quod patiens non punitur pena ignis, quemadmodum agens, sed mitius, quia maius peccatum est agentis, quam patientis, Dian. par. 3. tr. 4. ref. 159.*
13. *Notandum tamen est, quod pueri ante 14. annum completum hoc crimen committentes non subyciuntur huiusmodi pœnis c. illud relatum 15. q. 1. cap. 1. de Delict. puer. Bonifac. de Vitalin.*
- in Tractat. de Malefic. rubr. de Confess. num. 2. in fin. vbi id extendit non solum ad hoc, sed etiam ad alia carnis delicta. Vnde nec tales comprehenduntur sub casti referuato secundum Paludan. in 4. sent. dist. 34. q. 2. art. 1. & alios, quos refert, & sequitur Dian. par. 1. tr. 15. ref. 1. in alijs tamen delictis puniuntur, sed mitius, vt in d. cap. 1. de Delict. puer. glos. in d. c. illud relatum ver. qui soli capax 15. q. 1. Mill. in Practi. Crim. in tract. de Pœn. num. 10. & seq. Puberes verò arbitrio Iudicis puniuntur, vt dicunt DD. apud Barbof. in cap. Clerici num. 12. de Excess. Pralat. Ricc. in Collect. dec. 487. par. 3. quod intellige, dummodo non excedant ætatem 20. annorum, quia tunc morte damnantur siue agentes sint, siue patientes, & ita seruari in Senatu Pedemont. & in alijs Tribunalibus testatur Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 57. & in Collect. dec. 18. 77. par. 5. vbi citat Thesaur. in addit. ad dec. 161. Cauale. dec. 22. & alios;*
14. *Notandum 2. quod mulieres inter se hoc delictum committentes mitius plectuntur, quando hoc crimen inter eas agitur sine aliquo instrumento, Ricc. in Prax. p. 3. ref. 62. qui citat Boer. dec. 316. vbi dicit, quod in tali casu pœna flagellorum sunt puniendæ; secus si mediante aliquo instrumento ligneo, vel simili perpetretur, tunc enim morte damnantur, vt d. Graff. decis. azor. par. 1. lib. 2. cap. 90. num. 15. Bonacof. relatus in Syntag. opin. committit. de Adult.*

Adulter: c. c. 12. Ricc. in Collect. decis. 184. par. 1. Clar. in §. Fornicatio ver. inter Mulieres.

S V M M A R I V M.

- 1 Concubinitus crimen est merè ecclesiasticum.
- 2 Clericorum concubina à Iudice ecclesiastico puniuntur.
- 3 Qua pœna plebendi sint Concubinarij.
- 4 An possit ordinarius concubinarjos pœnis pecuniarijs punire.
- 5 Clerici pro simplici incontinentia qualiter plebentur.
- 6 An requiratur trina monitio, si Concubinitus sit publicus.
- 7 Concubinitus qualiter probetur.
- 8 An concubinarjus sit eo ipso suspensus.
- 9 An valeat donatio à Clerico facta concubina.

CAP. XXIX.

De Concubinitu.

I Concubinitus dicitur, quando quis ita domi retinet mulierem ac si esset eius vxor, vel qui eam extradomum retinet, & cum illa habet assiduam consuetudinem *Ricc. in Prax. for. eccles. par. 1. ref. 318. & par. 4. ref. 554. & in collect. dec. 684. par. 3. Bonacin. de censur. in partic. disp. 3. q. 7. par. 4. num. 1.*

Hoc crimen est merè ecclesiasticum, quia illud tantum ab ecclesia prohibetur, nemo blandiatur 32. q. 4. *Abb. in cap. cum sit ge-*

nerale num. 25. de for. compet. Decian. tract. crim. tom. 2. lib. 6. cap. 21. num. 37. Vulp. in Prax. iudic. for. eccles. cap. 28. num. 3. & cap. 41. nu. 51. Megal. in ver. concubinitus nu. 10. & hanc esse communem opinionem, & consuetudine approbatam dicit Clar. in §. fornicatio vers. & in primis quæro: quicquid dicit Azon. par. 2. lib. 3. cap. 53. q. 2. quem refert, & sequitur Dian. par. 1. tr. 2. ref. 88. & par. 5. tr. 1. ref. 10 in fin.

Vnde mulier de copula habitata cum clerico à Iudice laico puniri nequaquam potest, sed ecclesiastico foro priuatiuè subiacet *glos. in cap. eos qui dist. 32. Anchar. cons. 196. num. 4. & 5. Decian. tom. 1. tr. crimin. lib. 4. cap. 26. n. 25. & tom. 2. lib. 6. cap. 21. nu. 37. Boff. in tit. de Coit. damnat. & punib. nu. 16. & 18. Bellett. disquis. cleric. tit. de fauor. cleric. real. §. 1. num. 49. Gar de Grass. de effect. cleric. eff. 1. n. 181. & licet præfati DD. contrarium dicant, quando clerici concubina esse tnotoria, & publica, alij tamen tenent, quod etiam in hoc casu ab ecclesiastico tantum Iudice puniri debet, ita *Abb. in cap. cum sit generale num. 25. de for. compet. Feder. de Sen. cons. 167. num. 1. & 4. Mart. de iurisd. par. 4. cas. 44. num. 15. & seq. quorum opinionem veriorè existimo per tex. in c. quidam clerici 81. dist. & Cõcil. Trid. sess. 24. de ref. m. tr. cap. 8. vbi huiusmodi causæ ordinarijs demandantur, præsertim quia de iure ciuili concubinitus non punitur, ut constat ex toto tit. ff. de C. de concub. & ita in praxi seruatur, ut d. Boff. loco cit. nu. 11. Clar.**